

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

+ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

Τιμώτατοι ἀδελφοί Τεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Εἰσερχόμεθα καί πάλιν, εὐδοκία καί χάριτι τοῦ ἀγαθοδότη Θεοῦ, εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, τήν εὐλογημένην περίοδον νηστείας καί μετανοίας, πνευματικῆς ἐγρηγόρσεως καί συμπορεύσεως μετὰ τοῦ ἐρχομένου πρὸς τό ἐκούσιον πάθος Κυρίου, ἵνα φθάσωμεν προσκυνῆσαι τήν λαμπροφόρον Αὐτοῦ Ἀνάστασιν, καί ἀξιωθῶμεν ἐν αὐτῇ τῆς ἡμετέρας «διαβάσεως» ἐκ τῶν ἐπιγείων εἰς «ἃ ὁφθαλμός οὐκ εἶδε καί οὖς οὐκ ἤκουσε καί ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη» (Α' Κορ. β', 9).

Εἰς τήν ἀρχαίαν Εὐαγγελισίαν, ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή ἦτο περίοδος προετοιμασίας τῶν κατηχουμένων διὰ τό βάπτισμα, τό ὁποῖον ἐτελεῖτο κατὰ τήν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως. Τήν ἀναφοράν πρὸς τό βάπτισμα διασώζει καί ἡ θεώρησις καί βίωσις τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὡς κατ' ἐξοχήν καιροῦ μετανοίας, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται ὡς «ἀνάκλησις βαπτίσματος» καί ὡς «δεύτερον βάπτισμα», ὡς «συνθήκη πρὸς Θεόν δευτέρου βίου», ἀναβίωσις δηλαδή τῶν δωρεῶν τοῦ βαπτίσματος καί ὑπόσχεσις πρὸς τόν Θεόν δι' ἑναρξιν νέας πορείας ζωῆς. Αἱ ἀκολουθίαι καί ἡ ὑμνολογία τῆς περιόδου συνδέουν αὐτόν τόν πνευματικόν ἀγῶνα τῶν πιστῶν μέ τήν προσδοκίαν τοῦ Πάσχα τοῦ Κυρίου, διὰ τῆς ὁποίας ἡ τεσσαρακονθήμερος νηστεία ἀναδίδει εὐωδίαν πασχαλίου χαρᾶς.

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι εὐκαιρία συνειδητοποιήσεως τοῦ βάθους καί τοῦ πλούτου τῆς πίστεώς μας ὡς «προσωπικῆς συναντήσεως μέ τόν Χριστόν». Ὁρθῶς τονίζεται ὅτι ὁ Χριστιανισμός «εἶναι στό ἔπακρο προσωπικός», χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι εἶναι «ἀτομοκεντρικός». Οἱ πιστοί «συναντοῦν, ἀναγνωρίζουν καί ἀγαποῦν τόν ἕνα καί τόν αὐτόν Χριστόν», ὁ ὁποῖος «τόν ἀληθινόν ἄνθρωπον καί τέλειον... πρῶτος καί μόνος ἔδειξεν» (Νικόλαος Καβάσιλας). Ἐκεῖνος καλεῖ πάντας πρὸς σωτηρίαν καί τόν κάθε ἄνθρωπον προσωπικῶς, ὥστε ἡ ἀνταπόκρισις τοῦ καθενός, πάντοτε «ριζωμένη στήν κοινή πίστη», νά εἶναι «ταυτόχρονα μοναδική».

Ἐνθυμούμεθα τό ὑπέροχον Παύλειον «Ζῶ δέ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δέ ἐν ἐμοί Χριστός· ὁ δέ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καί παραδόντος ἑαυτόν ὑπέρ ἐμοῦ» (Γαλ. β', 20). Ἐδῶ τό «ἐν ἐμοί» τό «μέ» καί τό «ὑπέρ ἐμοῦ» δέν λέγονται

ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ «ἐν ἡμῖν, τὸ «ἡμᾶς» καὶ τὸ «ὑπὲρ ἡμῶν» τῆς «κοινῆς σωτηρίας». Ὁ Ἀπόστολος τῆς ἐλευθερίας, ἄκρως εὐγνώμων διὰ τὰ οὐράνια ἀγαθὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀναγεννήσεώς του, «τὸ κοινόν ἴδιον ποιεῖται», ὡς ὁ προαίωνιος Λόγος τοῦ Θεοῦ νὰ ἐνηνθρώπησε, νὰ ἐσταυρώθῃ καὶ νὰ ἀνέστῃ ἐκ νεκρῶν «δι' αὐτόν προσωπικῶς».

«Μοναδική» καὶ «βαθιά προσωπική» εἶναι ἡ βίωσις τῆς πίστεώς μας ὡς χριστοδωρήτου ἐλευθερίας, ἡ ὁποία εἶναι ἐν ταύτῃ «οὐσιωδῶς ἐκκλησιαστική», ἐμπειρία «κοινῆς ἐλευθερίας». Αὐτὴ ἡ ἀληθεστάτη ἐν Χριστῷ ἐλευθερία ἐκφράζεται ὡς ἀγάπη καὶ ἐμπρακτος συμπαράστασις πρὸς τὸν συγκεκριμένον πλησίον, ὅπως αὐτὴ περιγράφεται εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ «Καλοῦ Σαμαρείτου» (Λουκ. ι', 30-37) καὶ εἰς τὴν περικοπὴν τῆς τελικῆς κρίσεως (Ματθ. κε', 31-46), ἀλλὰ καὶ ὡς σεβασμός καὶ μέριμνα διὰ τὴν κτίσιν καὶ εὐχαριστιακὴ χρῆσις αὐτῆς. Ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία ἔχει προσωπικόν καὶ ὀλιστικόν χαρακτήρα, ὁ ὁποῖος ἀποκαλύπτεται ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστήν εἰς τὸν τρόπον κατανοήσεως τοῦ ἀσκητισμοῦ καὶ τῆς νηστείας. Δὲν γνωρίζει ἡ χριστιανικὴ ἐλευθερία, ὡς ὑπαρκτικὴ αὐθεντικότης καὶ πληρότης, σκυθρωπὸν ἀσκητισμόν, ζῶν χωρὶς χάριν καὶ χαράν, «σάν νὰ μὴν ἦλθε ποτέ ὁ Χριστός». Καὶ ἡ νηστεία δὲν εἶναι μόνον «βρωμάτων ἀποχή», ἀλλ' «ἀμαρτημάτων ἀναχώρησις», ἀγών κατὰ τῆς φιλαυτίας, ἀγαπητικὴ ἐξοδος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μας πρὸς τὸν ἐν ἀνάγκαις ἀδελφόν, «καῦσις καρδίας ὑπὲρ πάσης τῆς κτίσεως». Ἡ ὀλιστικότης τῆς πνευματικότητος τρέφεται ἀπὸ τὴν ἐμπειρίαν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὡς πορείας πρὸς τὸ Πάσχα καὶ ὡς προγεύσεως τῆς «ἐλευθερίας τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ (Ρωμ. η', 21).

Δεόμενοι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἀξιῶσθι πάντας ἡμᾶς νὰ διατρέξωμεν ἐν ἀσκήσει, μετανοίᾳ, συγχωρητικότητι, προσευχῇ καὶ ἐνθέῳ ἐλευθερίᾳ τὸν δόλιχον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, κατακλείομεν μέ τοὺς λόγους τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν πατρὸς μακαριστοῦ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος Μελίτωνος, κατὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς τοῦ ἔτους 1970 εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν: «Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Ἁγίαν Τεσσαρακοστήν καὶ στὸ βάθος μᾶς ἀναμένει τὸ ὄραμα, τὸ θαῦμα καὶ τὸ βίωμα τῆς Ἀναστάσεως, τὸ κατ' ἐξοχὴν βίωμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἀς πορευθῶμεν πρὸς αὐτὸ τὸ ὄραμα καὶ βίωμα, ὅχι ἀσυγχώρητοι, ὅχι μὴ συγχωρήσαντες, ὅχι ἐν νηστείᾳ ἀπλῶς κρέατος καὶ ἐλαίου, ὅχι ἐν ὑποκρισίᾳ, ἀλλὰ ἐν θείᾳ ἐλευθερίᾳ, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀληθείας, ἐν τῇ ἀληθείᾳ τοῦ πνεύματος».

Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, βκέ'
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ἡμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, β' Μαρτίου, ἀμέσως μετὰ τὸ Τερὸν Εὐαγγέλιον.